

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 12581
Tarih : 21.04.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 21/04/2021 11:51
Sayı: E-120.10-
0811224

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Covid-19 pandemisi ile getirilen kısıtlamalar ve insanların koronavirüs hastalığına yakalanmamak için evlerinde daha fazla zaman geçirmesi, alışveriş alışkanlıklarımızın da büyük ölçüde değişmesine neden olmuştur. İnternet üzerinden siparişin rekor düzeylerde arttığı pandemi süreci ile kargo çalışanları ve motokuryeler hayatımıza daha fazla dahil oldu ve bu sebeple iş yükleri de normalden çok daha fazla arttı. Birçok alışveriş şirketi veya kurumunun müşteri memnuniyeti adına hızlı teslimat garantisi vermesi ve yoğun çalışma saatlerinden ötürü özellikle pandemi ile birlikte motokurye kazaları rekor düzeyde artmıştır. Yaşanan bu kazalardan ötürü yüzlerce kurye yaşamını yitirmiş binlercesi yaralanmıştır. Başta insanlık dışı ağır çalışma koşulları olmak üzere motokuryelerin yaşadıkları hak ihlallerini ortaya çıkarılması ve bunların çözüm yöntemlerinin tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Sıirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

TBMM
GENEL EVRAK

21 Nisan 2021

No:

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de etkisini yoğun bir biçimde hissettiğimiz Covid-19, insanların hayatlarında birçok değişiklere sebep olmuş ve olmaya devam etmektedir. Covid-19 pandemisinin getirdiği en büyük değişiklerden bir tanesi de alışveriş alışkanlıklarımızın büyük ölçüde değişmesidir. Hemen hemen bütün ülkelerde getirilen sokağa çıkma yasakları, kısıtlamalar, tamamen kapanma vb. tedbirler, insanları online alışverişe yöneltmektedir.

Türkiye’de de pandemi ile beraber online alışveriş ve yemek siparişi taleplerinin artması nedeniyle kargo faaliyetlerini ve motosikletle kuryelik hizmetini rekor düzeylere getirmiştir. Kargo emekçisi ve motokurye sayısında özellikle pandemi sürecinde duyulan ihtiyaçtan kaynaklı, işsizliğin de etkisiyle ciddi bir artış olmuştur. Aralarında ataması yapılmamış öğretmen, KHK’li ve daha birçok farklı meslek alanlarından gelen yurttaşlar bulunmaktadır. Ancak bu emekçiler sosyal güvencesiz, çok az ücretle çalışmak zorunda kalan, büyük çoğunluğu sendikası ve sendikalaşmaya çalıştıklarında ise işten atılma tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Sayıları 978 bini bulan motosikletli kuryenin yalnızca 15 bini büyük firmalarda çalışmakta geri kalan büyük çoğunluğun çalışma şartları ise belirsizdir. Çalışan kurye sayısı ortalama 18 bin 500 ile en fazla İstanbul’da bulunmaktadır. Diğer yandan sayıları 100 binin üzerinde olduğu belirtilen kargo emekçileri de belirsiz çalışma saatleri ile fiziki olarak yıpratıcı şartlar altında çalışmaya devam etmektedirler.

Düşük ücretle çalıştırılma, kayıt dışı çalıştırılma, sigorta primlerinin gerçek maaş üzerinden yatırılmaması gibi sorunların yanı sıra özellikle Türkiye’de faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası yemek firmalarının ve online ticaret firmalarının erken teslimat rekabetine girmesinin yarattığı zaman baskısı motosikletli kuryeler ve kargo emekçilerinin kendi güvenliklerini ve hayatlarını riske atma pahasına trafik kurallarını ihlal etmelerine neden olmaktadır. Ayrıca, yağmurlu ve soğuk havalarda iş riskleri daha da artmaktadır. Süre sıkıntısı, kayıt dışılık, trafikte zorbalık ve mobbing gibi birçok sıkıntı yaşayan motokuryeler ve kargo emekçileri her gün yüzlerce insanla temas etmek zorunda kalmalarına ve yüksek risk grubunda olmalarına rağmen hala aşılma önceliğine de sahip değildirlir.

Tüm Anadolu Motorsikletli Kuryeler Federasyonu’na (TAMKF) göre ilk koronavirüs vakasının görüldüğü Mart 2020’den bu yana motokuryeler yaklaşık 63 bin kaza yaptı. Bu kazalarda 190 motokurye ise yaşamını yitirdi. Pandemiden önceki sene 19 motokurye trafik kazalarında hayatını kaybetmişti.

Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından az tehlikeli meslekler grubuna alınan motokuryeler, bu grupta oldukları için yaşanan kazalarda da sigorta ödemeleri ona göre olmaktadır. “Hızlı sür” denilerek can kayıplı ya da ağır yaralanma ile sonuçlanan kazalara

maruz kalan ve sipariş geciktiğinde işten çıkarılma tehdidi altında çalışan motokuryelerin yaşamlarının zorluklarına ilişkin çarpıcı bir örnekte geçtiğimiz haftalarda basında yer aldı. Muğla'nın Menteře ilçesinde direksiyon hakimiyetini kaybederek kaza yapan motosikletli kurye, siparişi yetiştirmesi için kendisi gibi kurye olan kardeşini arayarak siparişi teslim etmesini istedi. Yaralı motokurye daha sonra hastaneye kaldırıldı.

Diğer yandan kargo emekçileri de salgın öncesi günlük kargo sayısının 200-220 arasında olduğunu salgınla birlikte bu sayının günlük 600'e kadar ulaştığını belirtmektedirler. Bir kargo şubesi emekçisinin bir günde en az 400 kapı çaldığını ve bir paketin en az 10 farklı kişiye temas ettikten sonra sahibine ulaştırıldığını belirten kargo emekçileri salgına karşı hiçbir önlemin kendileri açısından alınmadığını ifade etmektedirler.

Bu gerçeklerden hareketle; kargo ve motokurye emekçilerinin artan sorunları, hız zorunluluğundan kaynaklı artan kaza, yaralama ve ölümleri başta olmak üzere yaşadıkları hak ihlallerine etkin çözümlerin tespit edilmesi ve bunların uygulanması noktasında öncüllük etmek amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

